

Informatienota

Onderwerp: Programma groot onderhoud 2016
BBV nr: 2016/65533

1. Inleiding

De programmering van het groot en vervangingsonderhoud in de openbare ruimte krijgt haar beslag in het jaarlijks vast te stellen meerjarengedebitsprogramma (MJGP). In het MJGP wordt de technische noodzaak van een project gecombineerd met het tegelijk kunnen realiseren van meerdere beleidsdoelen.

Voor het realiseren van het onderhoud aan de openbare ruimte is in 2016 een grote inzet nodig. Een belangrijke oorzaak hiervan ligt in de besluiten uit 2013 en 2014 om in die jaren minder aan groot onderhoud uit te geven. Daarop werden de voorbereiding en uitvoering van een aantal voor die periode geplande werken stilgelegd. Dat heeft als gevolg dat er geen voorbereide projecten op de plank liggen, zodat een snelle opstart niet mogelijk is. Voor deze projecten moeten we alsnog de voorbereiding in gang zetten.

Daarnaast bleek vorig jaar dat participatie en inspraak meer tijd vergden dan voorheen in de processen het geval was. In de tweede bestuursrapportage van 2015 is daarom gemeld dat een deel van het voor dat jaar beschikbare budget voor de uitvoering van groot onderhoud niet tijdig kon worden besteed.

Deze combinatie van factoren leidt er toe dat werken, zowel qua voorbereiding als qua uitvoering, zijn doorgeschoven naar 2016.

2. Kernboodschap

Werken aan de stad

Jaarlijks worden gebiedsprogramma's opgesteld voor de programmering en coördinatie van het onderhoud van de stad, voor ruimtelijke ontwikkelingsprojecten en voor het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De kennis en capaciteit die nodig zijn om het 'werken aan de stad' mogelijk te maken omvatten veelal het complete spectrum van interventie tot uitvoering.

Van het grootste deel van de nieuwe projecten uit de gebiedsprogramma's voor 2016 is de voorbereiding inmiddels in gang gezet. Van een ander deel loopt de in 2015 gestarte voorbereiding en uitvoering door of is de aanbestedingsfase gaande. Daarnaast moet nog een aantal projecten opgestart worden waarvan de uitvoering voor 2017 gepland staat. Naast deze civiele werken kent de gemeente ook ruimtelijke projecten zoals grondexploitaties en anterieure overeenkomsten.

Dit alles bij elkaar maakt dat het werkpakket meer dan goed gevuld is. Bovendien kunnen er op basis van lopende onderzoeken nog urgente werken aan toegevoegd worden. Deze nota beschrijft op hoofdlijnen de effecten van het werkpakket.

3. Consequenties

Wijze van programmering

Ieder project begint met een interventiekaart, waarin op basis van de leeftijd gekeken wordt welk deel van het areaal aan het eind van de levensduur zit. Vervolgens wordt door middel van inspecties bepaald op welke termijn vervanging daadwerkelijk noodzakelijk is, of dat volstaan kan worden met maatregelen die de levensduur verlengen.

Bij de verdere uitwerking van de interventies wordt gekeken of er samenhang tussen de verschillende openbare ruimtedomeinen bestaat en er werk met werk te maken valt. De bedoeling daarvan is om minder overlast voor de buurt te veroorzaken en de stad bereikbaar te houden. Nadat de planning en omvang van de interventie bepaald zijn, wordt een procesopdracht gemaakt.

Op basis van deze opdracht wordt er capaciteit voor procesbegeleiding toegekend. De procesmanager gaat als eerste onderzoeken of er dilemma's bestaan die aan de raad moeten worden voorgelegd, voordat er gestart kan worden met ontwerp en participatie.

Na het opstellen van het voorlopig ontwerp wordt dit plan vrijgegeven voor inspraak. Daarna vindt bestuurlijke besluitvorming plaats met daarbij indien nodig een kredietaanvraag voor de uitvoering. Op basis van het besluit kan er aanbesteed worden. Dit leidt uiteindelijk tot een gunning, waarna de aannemer begint met het voorbereiden en uitvoeren van het werk.

Gedurende de uitvoering wordt er nauwgezet regie gevoerd op het contract. Dit gehele proces neemt voor een middelgroot werk, nadat de interventie is vastgesteld, anderhalf jaar in beslag. De ontwerpfase kost gemiddeld vijf maanden, inspraak en besluitvorming zes maanden en de duur van de uitvoering is afhankelijk van de omvang en complexiteit van het werk.

Gevolgen voor de capaciteit

In de jaren dat er minder geld beschikbaar was kende de gemeente Haarlem een in omvang beperkte vaste bezetting voor zowel het dagelijks beheer, de civiele projecten als de ontwikkelingsprojecten. De consequentie is dat in de jaren waarin veel werk wordt voorbereid en/of uitgevoerd meer personeel moet worden ingezet. De bezetting beweegt in de vorm van een flexibele schil mee met het aanbod van werkzaamheden.

Het omvangrijke programma voor 2016 maakte het noodzakelijk om extra capaciteit in te huren om het proces van voorbereiding, planning, participatie en inspraak te stroomlijnen. Extra capaciteit is met name nodig bij de functies van procesmanager en technisch adviseur, maar ook bij planning en communicatie. Een groot deel van de benodigde inhuur is inmiddels aangetrokken.

Met deze extra inzet geeft het college uitvoering aan de gebiedsprogramma's voor 2016, met inbegrip van de uitvoering van werken die aanvankelijk voor 2014 en 2015 gepland stonden. In aanvulling daarop worden er nu ook werken voor 2017 en verdere jaren voorbereid. Op deze manier kan in 2017 het geprogrammeerde groot onderhoud worden uitgevoerd en bouwen we een werkvoorraad op. Vanaf dat jaar kan de extra inzet terug worden gebracht.

De capaciteitsplanning houdt rekening met de beschikbare uren en met risico's in de planning, waardoor een project langer kan lopen en daardoor ook meer inzet vraagt. Een schouw van alle projecten heeft inzicht gegeven in de reële doorlooptijd van alle activiteiten die nodig zijn om een project uitgevoerd te krijgen. Bij de risico's valt te denken aan:

- Wettelijke procedures die leiden tot een langere doorlooptijd dan te verwachten viel.
- Onvoorziene omstandigheden die niet binnen het normale planningskader op zijn te vangen.
- Inspraak en besluitvorming bij projecten die meer tijd en capaciteit vragen dan standaard was te voorzien.
- Het 'werk met werk maken' dat ervoor zorgt dat er bij het groot onderhoud vaker sprake is van participatie. Dat gaat verder dan het normale 'stenen eruit en stenen erin' omdat diverse belangen

om een nadere afweging vragen. De planningen zijn inmiddels aangepast aan de nieuwe werkwijze, die uitgaat van een startbrief voor complexe projecten om zo bestuurlijke kaders mee te geven.

- Om de bereikbaarheid van de stad te garanderen kunnen bepaalde geprogrammeerde projecten soms niet tegelijkertijd worden uitgevoerd. Als dit tot vertraging leidt kan dit betekenen dat andere projecten ook later geprogrammeerd moeten worden.
- De beschikbare formatie inclusief inhuur is nu volledig ingezet zodat nieuwe projecten automatisch tot een herverdeling van de capaciteit leiden (met andere woorden: iets gaat niet door) of tot een nieuwe vraag om extra capaciteit.

Kosten extra inzet

De extra inzet voor 2016 is in de vorm van VAT/VTU-kosten begroot in de reguliere projectbudgetten. Wanneer de VAT/VTU van alle werken in 2016 bij elkaar opgeteld wordt is er voldoende ruimte voor de dekking van de vaste en de flexibele capaciteit.

De meeste kosten voor VAT/VTU worden in de voorbereidingsfase gemaakt. Deze kosten zijn zoals gezegd voorzien, ook bij die projecten waarvan de uitvoering pas in 2017 of 2018 start. De VAT/VTU voor de uitvoering wordt niet beïnvloed. De VAT/VTU-kosten van projecten stijgen uiteraard wel wanneer er meer participatieactiviteiten plaats vinden. In de berekeningen is uitgegaan van de op dit moment bekende extra inzet op participatie.

Financieel beeld

In de tweede bestuursrapportage van 2015 is gemeld dat in dat jaar drie miljoen euro van het beschikbare budget voor groot onderhoud niet tijdig kon worden besteed. Dankzij een inhaalslag is het alsnog gelukt om het gecombineerde project Leidsevaart-Westergracht grotendeels in 2015 uit te voeren, zoals gemeld bij de derde berap.

Vertraging opgelopen bij de projecten Amerikaweg, Bernadottelaan en Frankrijklaan heeft erin geresulteerd dat een bedrag van 2,2 miljoen euro is vrijgevallen. Dat heeft bijgedragen aan het rekeningresultaat van de gemeente over 2015.

Voor deze projecten is afgesproken dat in 2016 bij een realisatiepercentage van meer dan 100 procent de algemene reserve voor deze overschrijding kan worden aangesproken. Zij maken dit jaar dan ook onderdeel uit van de programmering en zullen in 2016 tot uitvoering komen.

De projecten kennen diverse fasen: voorbereiding, aanbesteding en uitvoering. Per project worden de mijlpalen voor 2016 gemarkeerd. Daarmee is het mogelijk om een eerste voorzichtige inschatting te maken van het dit jaar te verwachten bestedingsniveau voor de exploitatie en het investeringsplan.

Het staatje hieronder vergelijkt de bij de begroting vastgestelde budgetten met de bijgestelde cijfers, zoals die volgen uit de jaarrekening en de actualisatie van het investeringsplan.

	IP	EP
Begroting 2016	24 miljoen	9,5 miljoen
Overloop uit 2015	14 miljoen	2,2 miljoen
Totaal beschikbaar in 2016	38 miljoen	11,7 miljoen
Besteding 2016	21 miljoen	11,7 miljoen
Herverdeling naar 2017 en verder	17 miljoen	

Bij de exploitatie zal het met 2,2 miljoen euro opgepluste budget in 2016 geheel tot besteding komen. Daarnaast wordt een aantal werken op de plank gelegd om als werkvoorraad te dienen bij stagnatie in andere projecten.

Een realistische planning voor het IP leidt ertoe dat er in 2016 drie miljoen minder dan oorspronkelijk geraamd zal worden uitgegeven. Gevoegd bij de overloop uit 2015 is er dan een extra bedrag van 17 miljoen euro beschikbaar voor 2017 en volgende jaren. In 2016 vindt de werkvoorbereiding plaats die effect heeft op de realisatie in 2017 en latere jaren.

4. Vervolg

Vorig jaar is gebleken dat verschillende factoren leiden tot vertraging in de uitvoering. De inzet van meer capaciteit is dan ook niet het enige instrument om het programma voor 2016 gerealiseerd te krijgen. Een reëlere planning, meer kennisoverdracht, het vergroten van competenties van personeel, het stroomlijnen van processen en het eerder verkrijgen van duidelijkheid over uitgangspunten dragen bij aan het waarmaken van dit programma.

Het hoeft geen betoog dat nieuwe inzichten of onverwachte ontwikkelingen kunnen leiden tot een wijziging in de eerder opgestelde planning van projecten en in het verlengde hiervan kunnen leiden tot een uitgestelde realisatie.

Waar nodig en waar mogelijk wordt bijgestuurd. De bestuursrapportages zijn het middel om het bestuur tijdig over wijzigingen in de programmering of realisering te informeren. In geval van vertraging wordt dit gemeld, zodat de beschikbare middelen ingezet kunnen worden voor andere groot onderhoudsprojecten. De actualisatie van de IP-planning voor 2017 en verder wordt bij de Kadernota 2016 aan de raad voorgelegd.

5. Bijlagen

Geen

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester